

KWARTALNY BIULETYN INFORMACYJNY
Wydziału Promocji Handlu i Inwestycji Ambasady RP
w Bukareszcie, II kw. 2017 r.

SPIS TREŚCI:

1. Notatka n/t rumuńskiej ustawy 120/2015r. o stymulacji rozwoju inwestorów indywidualnych tzw. aniołów biznesu.....str. 2
2. Polsko – rumuńska wymiana handlowa po 3 miesiącach 2017 roku.....str. 7
3. Rynek powierzchni biurowych w Rumunii.....str. 8
4. Rynek produktów bezglutenowych w Rumunii.....str. 10

Notatka

n/t rumuńskiej ustawy 120/2015r. o stymulacji rozwoju inwestorów indywidualnych tzw. aniołów biznesu

Celem wprowadzenia tej ustawy było wyposażenie rządu w środki pozwalające na stymulowanie dalszego rozwoju działalności gospodarczej w Rumunii. Grupą docelową do której adresowana jest ustawa są indywidualni inwestorzy tzw. business angels. W celu realizacji inwestycji będą oni mogli korzystać z ulg podatkowych w przypadku inwestycji dokonanych w małe i średnie przedsiębiorstwa zgodnie z zasadami i warunkami określonymi w ustawie.

Poniżej krótka charakterystyka skutków wprowadzenia ustawy, które przewidywał ustawodawca:

Skutki makroekonomiczne

W perspektywie krótkoterminowej skutki makroekonomiczne projektu będą niewielkie, mając na uwadze małą liczbę inwestycji wysokiego ryzyka i stosunkowo niewielką liczbę aniołów biznesu, którzy obecnie działają w Rumunii. Po wprowadzeniu zmian legislacyjnych z czasem zostanie przyciągnięty nie tylko znaczący kapitał a także inwestorzy chętni do inwestowania w działalność firm znajdujących się we wczesnych fazach rozwoju, co przyczyni się znacząco dla sytuacji makroekonomicznej w perspektywie średnio- i długoterminowej.

Wpływ na środowisko biznesu

Na podstawie rozmów pomiędzy przedstawicielami rządu i prywatnego środowiska biznesu można zauważyć aktywne wsparcie dla projektu, zarówno ze strony rządowej jak i środowiska biznesowego. Ocenia się, że skutki będą pozytywne na podstawie przeprowadzonych online badań wśród przedstawicieli środowiska MiŚP w sprawie projektu ustawy.

Wpływ społeczny

Poprzez inwestycje zostaną utworzone nowe miejsca pracy, nastąpi zmniejszenie bezrobocia i zwiększenie przychodów na rodzinę, ponieważ inwestycje dokonywane są przede wszystkim w sektorach, gdzie poziom wynagrodzenia jest wyższy w porównaniu z innymi sektorami.

Wpływ na środowisko

Część inwestycji dotyczy tzw. zielonej gospodarki. Używanie technologii przyjaznej środowisku będzie miało pozytywny wpływ na środowisko w perspektywie średnio i długoterminowej.

Szacowane skutki finansowe dla budżetu państwa podane w tysiącach RON w okresie 5 lat:

Wskaźniki	Rok bieżący	Kolejne 4 lata				Średnia z 5 lat
		3	4	5	6	
1	2	3	4	5	6	7
1. Ewolucja wpływów do budżetu plus/minus, z czego:						
a) Budżet państwa, z czego:	0	40	47,7	57	62	41,75

(i) Podatek od dochodu/ dywidend	0	40	47.7	57	68.4	42.62
(ii) podatek od przychodu/ zysków kapitałowych	-	0	0	0	(-6,4)	(-1,28)
b) Budżet lokalny	-	-	-	-	-	-
c) Budżet państwowych ubezpieczeń społecznych	-	-	-	-	-	-
2. Zmiany w wydatkach budżetowych	-	-	-	-	-	-
3. Skutki finansowe	-	-	-	-	-	-
4. Propozycja na pokrycie wzrostu kosztów dla budżetu	-					
5. Propozycja rekompensatę obniżenia wpływów do budżetu						
6. Obliczenia szczegółowe dla zmian w przychodach/ kosztach budżetowych	Szacowany wpływ na budżet w przypadku inwestycji business angels 2014-2018	2014	2015	2016	2017	2018
	1. Liczba inwestycji Business Angels (1)	50	60	72	86	104
	2. Minimalna kwota inwestycji zgodnie z ustawą (2)	22500	22500	22500	22500	22500
	3. Wartość inwestycji na rynku (1*2)	112500 0	135000 0	162000 0	194400 0	233280 0

	4. Szacowany zysk netto (RON) (3)	x	337500	405000	486000	583200
	5. Szacowany zysk brutto (RON) (4)	x	391500	469800	563760	676512
	6. Podatek od dochodu (RON) (5) [5*16%]	x	53400	63600	76000	129890
	7. Podatek od dywidendy (6)	x	-13400	-15900	-19000	-22800
	8. Podatek od dochodu ponownie zainwestowanego	x	0	0	0	0
	(1) Obliczenia dokonane na bazie wzrostu rocznego 20%					
	(2) 5000 EUR=22500 RON (szacunkowy kurs 4,5 RON/EUR)					
	(3) Obliczenia na podstawie ROE (Return on Equity)= 25%					
	(4) przybliżona suma otrzymana poprzez dodanie podatku od dochodu					
	(5) na podstawie stawki 16%					
	(6) obliczenia na podstawie szacunków 25% dochodu netto otrzymanego w formie dywidendy i 75% dochodu ponownie inwestowanego; stawka podatku od dywidendy = 16%					
	9. Szacowany wzrost inwestycji	2%	3,5%	5,00%	6,50%	8,00%
	10. Wartość finalna inwestycji [3*9]	x	139725 0	170100 0	207036 0	251942 4
	11. Zysk kapitałowy [10-3]	x	47250	81000	126360	186624
	12. Zwolnienie/ Podatek od zysku kapitałowego (RON) (7) [11*16%]	x	0	0	0	-6400
	(7) stawka podatku od zysku kapitałowego= 16%; przed upływem 3 lat w przypadku sprzedaży kapitału zakładowego należy zapłacić podatek, po upływie tego okresu następuje zwolnienie z obowiązku płatności					

	13. Straty dla budżetu (7+12 – począwszy od 2017 r.)	x	-13400	-15900	-19000	-29200
	14. Zyski dla budżetu (6+8+12- do 2017 r.)	x	53400	63600	76000	91200
	15. Ogółem netto (RON) (13+14)	x	40000	47700	57000	62000

W ostatnich latach rząd rumuński w celu pobudzenia przedsiębiorczości wprowadził także kilka innych rozwiązań probiznesowych. Poniżej ustawy mające na celu wprowadzenie ułatwień dla biznesu w Rumunii.

Ustawa 102/2016 w sprawie inkubatorów przedsiębiorczości – *Legea nr. 102/2016 privind Incubatoarele de afaceri* – ustawa reguluje od strony prawnej tworzenie i funkcjonowanie inkubatorów przedsiębiorczości. Zgodnie z przepisami ustawy założycielami inkubatora przedsiębiorczości będą mogły być zarówno prywatne osoby prawne oraz jednostki samorządu terytorialnego, instytucje / konsorcja uczelni, instytutów, ośrodków wyższych i ośrodków badawczo-rozwojowych oraz izb handlowych.

Trwają prace nad ustawą prewencyjną dla środowiska biznesowego - ***Legea prevenției pentru mediul de afaceri*** – ustawa ma na celu umożliwienie uniknięcia przez firmę kary za naruszenie przepisów prawnych, równoległe z możliwością rozwiązania tych problemów lub poprawienia błędów. Z tych udogodnień nie będą mogły skorzystać firmy zatrudniające nielegalnie pracowników. Projekt przewiduje, że organy nadzoru nie będą w stanie nałożyć sankcji na firmy bez udzielenia okresu potrzebnego na złożenie wyjaśnień i poprawienie błędów. Procedura ma na celu "szkolenie i informowanie przedsiębiorców". Ministerstwo Biznesu, Handlu i Przedsiębiorczości szacuje, że projekt ustawy po zaopiniowaniu przez inne resorty, zostanie przyjęty do 23 lutego br. Ustawa będzie miała zastosowanie do kar wynikających z naruszenia przepisów: Kodeksu podatkowego, Kodeksu postępowania podatkowego, Ustawy dot. bezpieczeństwa i higieny pracy, Kodeksu pracy, Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i aktywizacji zawodowej bezrobotnych, Ustawy o księgowości, Ustawy o dialogu społecznym, Ustawa o tworzeniu i rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, Ustawy dot. stażu, Decyzji rządu w sprawie ogólnego rejestru ewidencji pracowników.

Pod koniec 2016 roku została ogłoszona Ustawa 233/2016 - ***Legea parteneriatului public-privat***, określająca procedurę prowadzenia partnerstwa publiczno-prywatnego w sferze usług publicznych oraz przedsięwzięć, których celem jest stworzenie składników infrastruktury umożliwiającej świadczenie usług o charakterze publicznym.

Dodatkowo, w celu usprawnienia prowadzenia działalności gospodarczej w Rumunii w roku 2017 r. wprowadzono zmiany w Kodeksie Podatkowym na mocy ustawy nr 227/2015 w odniesieniu do Kodeksu Podatkowego- ***Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal***, m.in. zmniejszenie podatku

VAT z 20% do 19%, możliwość wyboru opłacania podatku dochodowego dla mikroprzedsiębiorstw z kapitałem zakładowym w wysokości ponad 45.000 RON (do 2017 r. próg ten wynosił 25.000 RON), zwolnienie z podatku na czas nieokreślony w przypadku reinwestowania zysku w zakup urządzeń technologicznych, komputerów, oprogramowania itp.

Linki do ustaw na stronie Ministerstwa Gospodarki Rumunii:

<http://economie.gov.ro/legislatie/mediul-de-afaceri>

WPHI Bukareszt

Polsko – rumuńska wymiana handlowa po 3 miesiącach 2017 roku

Wg. polskich danych statystycznych ¹polsko-rumuńska wymiana handlowa w okresie od stycznia do marca 2017 r. wyniosła 1314,1 mln EUR, co stanowiło wzrost o 14,4% w porównaniu z tym samym okresem ubiegłego roku.

We wspomnianym okresie polski eksport na rynek rumuński wyniósł 868,5 mln EUR (wzrost o 14,5 %), a polski import osiągnął wartość 445,7 mln EUR (wzrost o 14,4 %).

W pierwszych trzech miesiącach 2017 r. w wymianie handlowej z Rumunią, Polska zanotowała dodatnie saldo w wysokości 422,8 mln EUR.

Wg. poszczególnych sekcji CN w polskim eksporcie do Rumunii dominowały urządzenia mechaniczne i elektryczne, wyroby nieszlachetne i z metali nieszlachetnych, gotowe artykuły spożywcze, napoje bezalkoholowe i alkohol, pojazdy, materiały i wyroby włókiennicze oraz tworzywa sztuczne i wyroby z nich oraz kauczuk.

Z kolei w imporcie dominowały urządzenia mechaniczne i elektryczne, pojazdy, statki powietrzne, tworzywa sztuczne i wyroby z nich, wyroby nieszlachetne i z metali nieszlachetnych, materiały i wyroby włókiennicze oraz produkty przemysłu chemicznego i przemysłów pokrewnych.

W obrotach towarowych Polski z Rumunią największy udział w polskim eksporcie miały następujące grupy towarowe:

1. Urządzenia mechaniczne i elektryczne; do rejestracji i odbioru dźwięku – 153,3 mln EUR
2. Wyroby nieszlachetne i wyroby z metali nieszlachetnych – 88,3 mln EUR
3. Gotowe art. spożywcze; napoje bezalkoholowe, alkohol i ocet; tytoń – 80,1 mln EUR
4. Pojazdy, statki powietrzne, jednostki pływające i współdziałające urządzenia – 72,7 mln EUR
5. Materiały i wyroby włókiennicze – 71,8 mln EUR
6. Tworzywa sztuczne i wyroby z nich; kauczuk i wyroby z kauczuku – 71,8 mln EUR

W obrotach towarowych Polski z Rumunią największy udział w polskim imporcie miały następujące grupy towarowe:

1. Urządzenia mechaniczne i elektryczne; do rejestracji i odbioru dźwięku – 108,6 mln EUR
2. Pojazdy, statki powietrzne, jednostki pływające i współdziałające. urządzenia – 84,9 mln EUR
3. Tworzywa sztuczne i wyroby z nich; kauczuk i wyroby z kauczuku – 57,6 mln EUR
4. Wyroby nieszlachetne i wyroby z metali nieszlachetnych – 45,5 mln EUR
5. Materiały i wyroby włókiennicze – 44,9 mln EUR
6. Produkty przemysłu chemicznego i przemysłów pokrewnych – 23,5 mln EUR

WPHI Bukareszt

¹ Insigos MG

Rynek powierzchni biurowych w Rumunii

Trzy najbardziej aktywne firmy budowlane na rynku biurowym w Rumunii to Bog'Art (druga co do wielkości rumuńska spółka, należąca do Raul Doicescu), Porr Construct (Austria) i Danya Cebus (Lev Leviev). W sumie te trzy firmy wybudują w najbliższym czasie w stolicy Rumunii biurowce o łącznej powierzchni ponad 300 tysięcy metrów kwadratowych, w których będzie pracować 30.000 osób.

Ilość firm budowlanych w Rumunii, które są w stanie wybudować biurowce o odpowiednio wysokim standardzie i dostarczyć je na czas jest ograniczona. Dowodem na to jest fakt, że wspomniani generalni wykonawcy pracują nad kilkoma projektami jednocześnie a deweloperzy zlecają im kolejne projekty.

Bog'Art to jedna z najbardziej aktywnych firm budowlanych pod względem dostarczania nowych powierzchni biurowych. Po ukończeniu pięciu głównych projektów firmy, zostanie oddane do użytku kolejne 144 000 m kw. powierzchni biurowych. Dwa z projektów Bog'Art, mianowicie Globalworth Campus I oraz będący w pierwszej fazie rozwoju projekt The Bridge, mają zostać ukończone w trzecim kwartale tego roku, najprawdopodobniej we wrześniu. Na rok następny zaplanowane jest ukończenie Globalworth Campus II, a po nim projekt Unirii View na Placu Unirii. Również w 2018 r. firma ma ukończyć drugą fazę projektu the Bridge, którego budowa została już rozpoczęta. Firma Bog'Art pracowała również przy budowie stacji metra linii M4 - Gara de Nord 2, 1 Maj, Grivița a także Basarab. Obroty na poziomie całej grupy szacowane są na 160 mln euro. Grupa działa także w sektorze produkcji stali do celów budowlanych, elewacji, stolarki aluminiowej i usług projektowania. Jest również aktywna na rynku budowlanym powierzchni mieszkalnych. Obecnie pracuje nad projektem Belvedere Residences przy ulicy Fabrica de Glucoza, niedaleko ul. Barbu Vacarescu w Bukareszcie. Projekt przewiduje 1 500 mieszkań.

Na drugim miejscu największych firm budowlanych w stolicy jest Porr Construct, która ma dostarczyć 112 000 mkw powierzchni, rozdzielonych pomiędzy 4 projekty. Obecnie firma pracuje jednocześnie nad dwoma projektami, Business Garden Bucharest powstającym w Vastint w części Orhideea oraz Orhideea Towers znajdującym się na przeciwko centrum Carrefour Orhideea. Oba projekty są w Bukareszcie.

W roku ubiegłym wartość rynku budowlanego uległa niewielkiemu pogorszeniu o prawie 5% . Duże firmy koncentrują swoją uwagę przede wszystkim na projektach biurowych i to w tym segmencie widać zdecydowane ożywienie w ciągu ostatnich dwóch lat. Do końca 2018 roku ma zostać dostarczone 440 000 mkw nowych powierzchni. Aż 54% tej liczby, czyli 240 000 mkw, znajduje się w zachodniej części miasta, reszta w części centralnej lub na Piperze. Tym samym, łączna ilość nowoczesnych powierzchni biurowych do końca 2018 r. osiągnie próg 3,09 mln mkw. 52% to budynki klasy A, pozostała część należy do klasy B. Tabela poniżej przedstawia plany największych firm budowlanych na najbliższe 2 lata wraz z szacowaną wartością inwestycji.

Projekt	Powierzchnia (tys. mkw)	Data oddania	Wykonawca	Deweloper	Wartość inwestycji (mln Eur)
---------	----------------------------	-----------------	-----------	-----------	------------------------------------

Globalworth Campus I	29	T2/2017	Bog'Art	Globalworth	40
The Brudge – I&II	56	T3/2017 /2018	Bog'Art	Forte Partners	100
Unirii View	19	T2/2018	Bog'Art	Tuilia Invest	33
Globalworth Campus II	28	T1/2018	Bog'Art	Globalworth	40
Business Garden – I	21	T3/2018	Porr Construction	Vastint	Brak
Orhideea Towers	36	T2/2018	Porr Construction	CA Immo	75
Business Garden – II	20	2019	Porr Construction	Vastint	Brak
Anchor Plaza Metropol	35	T1/2018	Porr Construction	Anchor Group	50
Timpuri Noi Square – I	33	T2/2017	Danya Cebus	Vastint	50
AFI Tech Park	20	T2/2018	Danya Cebus	Africa-Israel	Brak
The Mark	24	T2/2018	Strabag	S Immo	65
Oregon Park – Building C	24,6	2018	Strabag	Portland Trust	Brak
Day Tower	12	T4/2017	Bog'Art wraz z Day Construct	Day Construct	Brak
Campus 6 - I	22	T3/2018	Skanska Construction	Skanska	37

WPHI Bukareszt

Rynek produktów bezglutenowych w Rumunii

Wartość rynku produktów bezglutenowych w Rumunii szacowana jest na 12 mln lei. Jego wartość wzrosła siedmiokrotnie w ciągu ostatnich siedmiu lat. Według Euromonitor najliczniejszą grupę produktów bezglutenowych na rynku rumuńskim stanowią ciastka, ciasteczka, herbatniki kruche.

Żywność bezglutenowa to jeden z najszybciej rozwijających się segmentów rynku. Jego szacowana wartość w 2013 r. przekroczyła 10 mld dolarów. W Rumunii 80% udziałów w rynku jest w rękach pięciu największych firm produkujących żywność i produkty bezglutenowe. Niemiecka firma Dr Schar posiada połowę tej liczby. Pozostałe firmy to Cereal Partners Worldwide, która produkuje płatki kukurydziane dla Nestle, a także Otsuka Holdings, która produkuje ciastka Gerble, firma Cerealvit, która produkuje pod marką o tej samej nazwie, a także firma Nestle.

Gluten to białko występujące w niektórych zbożach: pszenicy, jęczmieniu, życie, orkisz i owsie. Dieta bezglutenowa jest zalecana dla osób z celiakią, alergią lub nadwrażliwością na gluten. Wśród produktów nie zawierających glutenu, które sprzedawane są w Rumunii to m.in. ciastka z kremem, wypieki i płatki śniadaniowe. Ich szacowana wartość to 2,7 mln lei. Bezglutenowe produkty spożywcze dla niemowląt i dzieci szacowane są na 800 tys. lei.

Euromonitor przewiduje na rok 2017 wzrost sprzedaży o 1,4 mln lei w porównaniu do roku ubiegłego. Natomiast w 2020 roku spodziewana wartość rynku ma wynieść 17,5 mln lei.

Wspomniane produkty bezglutenowe w Rumunii dostępne są w sprzedaży największych sieci handlowych. Przedstawiciele sieci Kaufland, Auchan i Carrefour szacują, że wartość rynku kształtuje się na poziomie 7-15 mln lei. Najchętniej kupowanymi produktami w sieciach tych sklepów są następujące produkty: chleb, makaron, płatki śniadaniowe oraz przekąski takie jak wafle i wafelki, precele, krakersy oraz ciasteczka.

Pięć największych firm na rynku rumuńskim oraz wzrost od 2010 r.:

